Asztal - ún. nagyfiókos asztal

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	61.907.1
Készítés ideje:	1598
Készítés helye:	Magyarország
Anyag:	jávorfa (juharfa); szilfa
Technika:	faragott; festés nyomaival
Méretek:	magasság: 94 cm szélesség: 115 cm mélység: 75 cm

Az asztal talpát kettős rúd merevíti. Széles kávájában egy álfiók, a lehúzható, téglalapú zárólappal nyílik. Fiókjáról kapta nagyfiókos vagy kamarás asztal elnevezését. 1598-as évszáma a tulipános leveles ágak közé komponált tárcsás címerpajzsban, az álfiók homloklapján.

Rokon darabjai az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében (ltsz. 61.977, 61.978, 62.449), a Magyar Nemzeti Múzeumban (ltsz. 134//1907, 27/1919, 22/1942) és a kolozsvári Muzeul de istorie al Transilvaniei-ban (Vö.: V. Pop: *Piese de interior orásenesc Transilvanean din secolere XVI-XVIII: mobilier, covoare*. Acta Musei Napocensis, 18. /1981/ p. 614., 1. t.).

A korai középkorban a szoba közepére két bakra ideiglenesen felállított deszkalapos asztalt az étkezés végeztével szétbontották (az e korból származó "asztalt bont" kifejezést mai napig is használjuk) és fal mellett helyezték el.

Az 1500-as években Magyarországon is állandó berendezési tárggyá váló asztalnak két típusa ismert: az ún. bölcsős (vagy erdélyi) és a nagyfiókos (vagy kamarás) asztal.

A "bölcső" asztal két oldalsó, karéjosan kivágott deszkából áll, amit káva alatt befelé ugratott deszkalapok fognak össze. Az így kialakított nagyméretű, mély rekeszre/üregre két fasínen felhúzható asztallap került az üreg a lap elcsúsztatásával vált hozzáférhetővé. Ez az asztaltípus a bölcső formájú alsó lábazati-tároló rész után kapta a nevét.

A nagyfiókos, vagy kamarás asztaltípus lábazata két kettőzött lábú bak, amit alul szintén kettős merevítő kötött össze. A sínen lecsúsztatható asztallap alatti nagyméretű álfiókban gyakran még egy vagy több kisebb rekesz is volt elrejtve.

Az itt bemutatott asztal mind formaalakítását, mind faragási technikáját tekintve még őrzi a késő gótikus hagyományokat, de kávájának indadísze és a középre helyezett címerpajzsot imitáló kulcslyukpajzs már reneszánsz jellegű. Dél-tiroli példára készült Magyarországon.

Irodalom

- Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Bútorművészet a gótikától a biedermeierig*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2000. - p. 12., Nr. 21.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fa, bútor 9.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 353. (Vadászi Erzsébet)
- Szerk.: Marosi Ernő: Bútorművesség. A magyarországi asztalos ipar kezdetei. *Magyarországi művészet, 1300-1470*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987. - p. 289. (Vadászi Erzsébet)
- Radvánszky Béla: *Magyar családélet és háztartás a XVI-XVII. században. I. (Reprint)*. Helikon Kiadó, Budapest, 1986. - 78. kép
- Vadászi Erzsébet: Ungarische Kastentische. *Ars Decorativa*, 4. (1976). 1976. - 7-31.
- Batári Ferenc: *Európai bútorok a XV-XVII. században*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1966. - Nr. 29.
- Voit Pál: *Régi magyar otthonok*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1943. - p. 170. (képpel)
- Oberschall Magda: Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum régi magyar bútorai. I. *Magyar Művészet*, 10. (1934). 1934. - 215., 221. (képpel)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

